

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

Факультет фізичної культури та спорту

Кафедра фізичної культури та спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Анатолій МАРТИНЕНКО

2024 року

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА»**

Наскрізна програма практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

Складена відповідно до освітньо-професійної програми «Професійна освіта» 2024 року.

Розробники:

Рибалко Л. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичної культури та спорту;

Плачинда Т. С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичної культури та спорту;

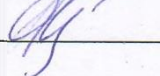
Капітон А. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри комп'ютерних та інформаційних технологій і систем;

Король Т. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов.

Погоджено:

Гарант освітньої програми «Професійна освіта» Рибалко Л. М., д.пед.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної культури і спорту
Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри фізичної культури та спорту Оніщук Л. М.
«28» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету фізичної культури та спорту
Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної ради Гороско В. І.
«29» серпня 2024 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практична підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх докторів філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Вона спрямована на формування дослідницьких, педагогічних і професійних компетентностей, необхідних для здійснення наукової та освітньої діяльності у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Навчальним планом передбачено проходження здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти поетапної практичної підготовки відповідно до наскрізної програми, яка включає:

- науково-дослідницьку практику (3 кредити ЄКТС, 90 годин, 2 тижні);
- педагогічну практику (6 кредитів ЄКТС, 180 годин, 4 тижні).

Зазначені види практики є взаємопов'язаними та логічно послідовними, оскільки забезпечують поступове формування професійної готовності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до виконання науково-дослідницької та викладацької діяльності.

Науково-дослідницька практика спрямована на набуття навичок організації та проведення наукових досліджень, опрацювання результатів, підготовки наукових публікацій та апробації результатів дослідження.

Педагогічна практика передбачає формування здатності до планування, організації та реалізації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, використання сучасних освітніх технологій та методик викладання.

У наскрізній програмі практики визначено загальні положення щодо організації та проведення практик, охарактеризовано бази практики, зміст і завдання кожного її виду, а також вимоги до звітності та підведення підсумків.

Наскрізна програма має чітку логічну структуру, що забезпечує ефективне планування діяльності здобувачів і керівників практики, а також сприяє досягненню визначених результатів навчання. Проходження наскрізної практики забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь, сприяє розвитку дослідницької культури, педагогічної майстерності та академічної доброчесності здобувачів.

Обсяг, зміст і терміни проведення практик регламентуються освітньо-науковою програмою «Професійна освіта» підготовки докторів філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» та відповідають навчальному плану.

Зміст наскрізної програми практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

№	Вид практики	К-сть кредитів	К-сть годин	Курс	Семестр
1	Науково-дослідницька	3	90	3	5
2	Педагогічна	6	180	3	6

2. Мета і завдання практики

Метою практичної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» є формування та розвиток їхніх науково-дослідницьких і педагогічних компетентностей, набуття досвіду самостійної наукової та освітньої діяльності, інтеграція теоретичних знань із практикою, а також підготовка до виконання професійних функцій науково-педагогічного працівника закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

- поглиблення та закріплення теоретичних знань із фахових дисциплін і методології наукових досліджень;
- формування вмій планувати, організовувати та здійснювати науково-дослідницьку діяльність, зокрема в межах тематики дисертаційного дослідження;
- набуття досвіду збору, обробки, аналізу та інтерпретації наукових даних;
- розвиток навичок підготовки наукових публікацій, доповідей, презентацій результатів дослідження;
- формування здатності до організації та проведення освітнього процесу у закладах вищої освіти із застосуванням сучасних освітніх технологій;
- оволодіння методикою викладання навчальних дисциплін професійного спрямування;
- розвиток педагогічної майстерності, комунікативних і організаторських умінь;
- формування навичок оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та здійснення зворотного зв'язку;
- набуття досвіду роботи в академічному середовищі з дотриманням принципів академічної доброчесності;
- розвиток здатності до саморефлексії, професійного самовдосконалення та безперервного навчання;
- формування відповідальності за результати власної професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» за

наскрізною програмою практики забезпечує оволодіння такими компетентностями, як:

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК 1. Здатність розробляти проекти, управляти ними та працювати в команді.

СК 1. Здатність визначати й розв'язувати задачі дослідницького характеру у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у цій сфері та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СКЗ. Здатність реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також - підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі сучасних наукових підходів.

СК 5. Здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

Передумови проходження практики

Передумовами проходження практичної підготовки здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» за наскрізною програмою є засвоєння теоретичних знань із дисциплін: «Філософія та наукове мислення», «Академічна українська мова для науковців», «Сучасні освітні технології у вищій школі», «Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності», «Управління науковими та інноваційними проектами», «Методологія і організація науково-педагогічних досліджень», «Теорія і практика професійної освіти» та є наступним логічним і послідовним етапом практичної підготовки аспірантів до роботи за професійним спрямуванням.

Очікувані результати

Очікуваними програмними результатами проходження наскрізної практики здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Професійна освіта» є:

РН 1. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї державною й іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у

наукових публікаціях українського та міжнародного рівня, брати участь у міжнародних проєктах.

ПРН 2. Формулювати та перевіряти гіпотези на основі системного наукового світогляду, загального культурного кругозору і демонструвати здатність знаходження оптимального рішення при обстоюванні власної наукової позиції із дотриманням принципів професійної етики й академічної доброчесності.

ПРН 3. Планувати, виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з проблем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї з використанням сучасного інструментарію.

ПРН 4. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проєкти у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у цій сфері та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

ПРН 5. Знаходити, обробляти й аналізувати інформацію щодо проблем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї з різних джерел на основі сучасних технологій її пошуку.

ПРН 7. Розробляти інноваційні методи і практики викладання конкретних навчальних дисциплін, посібники, підручники у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі системного наукового світогляду з використанням інноваційних педагогічних технологій.

ПРН 8. Організовувати та здійснювати освітній процес у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на сучасних наукових засадах та прогнозувати результати впливу власного дослідження на покращення його якості.

Бази практик

Базами проходження практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» є заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, наукові установи, організації та підприємства, діяльність яких відповідає змісту освітньо-наукової програми та забезпечує умови для реалізації завдань науково-дослідницької і педагогічної практики.

Основною базою практики є структурні підрозділи закладу вищої освіти, у якому навчаються здобувачі (кафедри, освітні центри), що забезпечують можливість здійснення освітньої та науково-дослідницької діяльності. Здобувачі можуть проходити практику також в інших закладах вищої освіти України або за кордоном, наукових установах, освітніх центрах, закладах післядипломної освіти, а також на підприємствах і в організаціях, які здійснюють підготовку

кадрів у сфері професійної освіти.

Бази практики повинні відповідати таким вимогам:

- наявність належного кадрового забезпечення (науково-педагогічні працівники, фахівці-практики відповідного профілю);
- забезпечення умов для проведення науково-дослідницької діяльності (доступ до наукових ресурсів, інформаційних баз тощо);
- можливість організації та проведення освітнього процесу із застосуванням сучасних методик і технологій навчання;
- забезпечення дотримання вимог охорони праці, техніки безпеки та академічної доброчесності;
- наявність матеріально-технічної бази, що відповідає специфіці підготовки здобувачів.

Розподіл здобувачів за базами практики здійснюється кафедрою фізичної культури та спорту з урахуванням тематики дисертаційних досліджень здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, наукових інтересів, а також можливостей забезпечення належних умов для виконання індивідуальних завдань. Допускається самостійний вибір здобувачем бази практики за погодженням із науковим керівником та керівником практики від університету.

Взаємовідносини між університетом і базами практики регулюються відповідними договорами про співпрацю, які визначають права та обов'язки сторін, умови організації та проходження практики.

Вимоги до здобувача-практиканта

Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти під час проходження практики зобов'язаний:

- до початку практики отримати від керівника практики необхідні консультації щодо її організації, змісту, індивідуальних завдань та оформлення звітної документації;
- самостійно планувати власну науково-дослідну та педагогічну діяльність відповідно до програми практики, узгоджуючи її з керівником практики та відповідальними особами бази практики;
- здійснювати освітню діяльність (підготовку та проведення навчальних занять, консультацій, інших форм організації освітнього процесу) із застосуванням сучасних педагогічних технологій;
- брати участь у науково-дослідницькій роботі, зокрема виконанні індивідуального дослідницького завдання, підготовці наукових матеріалів, апробації результатів дослідження;
- проявляти ініціативу, творчий підхід та академічну самостійність у процесі виконання завдань практики;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності, норм педагогічної етики та професійної поведінки у взаємодії з учасниками освітнього процесу;
- нести відповідальність за якість і результати виконаної роботи;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, вимог охорони праці, техніки безпеки та організації освітнього процесу; систематично вести облік виконаної роботи та своєчасно подавати звітну документацію за результатами проходження практики.

Засоби діагностики результатів проходження наскрізної практики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів проходження педагогічної практики є:

✓ підсумковий контроль

- диференційований залік;
- щоденник з практики
- звіт.

Контроль за проходженням наскрізної практики

Контроль за проходженням практики здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здійснюється керівником практики від університету та керівником від бази практики. Контроль має поточний і підсумковий характер та передбачає систематичне відстеження виконання здобувачами індивідуального плану, окремих етапів і завдань практики, а також дотримання встановлених термінів її проходження.

Поточний контроль включає перевірку організації та змісту науково-дослідної і педагогічної діяльності здобувача, рівня виконання індивідуальних завдань, якості підготовки та проведення навчальних занять, участі у науковій роботі та дотримання вимог програми практики.

Здобувачі зобов'язані вести щоденник практики, у якому фіксуються всі види виконаної діяльності відповідно до індивідуального плану, обсяг виконаних робіт та витрачений час. Записи у щоденнику мають бути систематичними, змістовними та відображати реальний хід виконання завдань практики.

Керівник практики від бази практики та/або від університету здійснює перевірку щоденника практики та індивідуального плану здобувача. Відмітки про виконання роботи в індивідуальному плані проставляються за умови наявності відповідних записів у щоденнику практики та підтвердження фактичного виконання завдань.

Підсумковий контроль передбачає оцінювання результатів проходження практики на основі аналізу звітної документації, відгуку керівника від бази практики та захисту результатів практики.

Підсумки проходження практики та звітність

Після завершення терміну проходження практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти звітують про виконання індивідуального плану відповідно до програми практики.

Основною формою звітності є письмовий звіт, який відображає результати науково-дослідної та педагогічної діяльності здобувача під час практики. Звіт

підписується та попередньо оцінюється керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом із супровідною документацією (щоденник практики, індивідуальний план, характеристика/відгук керівника від бази практики) подається на перевірку та рецензування керівнику практики від університету.

Зміст звіту має відображати:

виконання всіх розділів програми практики та індивідуального плану;
результати науково-дослідної роботи (у межах теми дисертаційного дослідження);

аналіз та опис проведеної педагогічної діяльності (навчальні заняття, методична робота, застосовані освітні технології);

дотримання вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності;

узагальнення отриманого досвіду, висновки та пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу;

список використаних джерел.

У звіті здобувач повинен чітко, лаконічно та обґрунтовано висвітлити особисто виконану роботу, продемонструвати рівень сформованості професійних і дослідницьких компетентностей, здатність до аналізу та узагальнення результатів діяльності.

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики, та підготовки звіту здобувачам передбачається 2–3 дні наприкінці терміну її проходження.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА (3 курс)

ВСТУП

Науково-дослідницька практика є важливою складовою підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» та спрямована на формування і розвиток їхньої дослідницької компетентності, необхідної для успішного виконання дисертаційного дослідження та подальшої наукової діяльності.

У сучасних умовах розвитку освіти і науки особливого значення набуває підготовка фахівців, здатних до самостійного наукового пошуку, критичного аналізу інформації, генерування нових ідей та впровадження інноваційних підходів у професійній освіті. Саме тому науково-дослідницька практика виступає важливим етапом інтеграції теоретичних знань, здобутих у процесі навчання, із практичними навичками проведення наукових досліджень.

Під час проходження практики здобувачі мають можливість поглибити знання з методології наукових досліджень, опанувати сучасні методи збору, обробки та аналізу наукової інформації, а також набути досвіду апробації результатів власного дослідження. Особлива увага приділяється формуванню навичок академічного письма, підготовці наукових публікацій, участі у наукових заходах та дотриманню принципів академічної доброчесності.

Науково-дослідницька практика тісно пов'язана з тематикою дисертаційного дослідження здобувача та передбачає виконання індивідуального дослідницького завдання під керівництвом наукового керівника. Це забезпечує цілеспрямований розвиток наукових компетентностей та сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх докторів філософії.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою науково-дослідницької практики є формування та розвиток дослідницьких компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, набуття досвіду самостійного проведення наукових досліджень, поглиблення знань із методології наукової діяльності та забезпечення якісного виконання дисертаційного дослідження.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

1. поглиблення теоретичних знань із методології та організації наукових досліджень;
2. формування вмінь визначати наукову проблему, обґрунтовувати актуальність, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;

3. оволодіння сучасними методами наукового пошуку, збору, обробки та аналізу інформації;
4. набуття досвіду проведення емпіричних досліджень відповідно до теми дисертації;
5. розвиток навичок інтерпретації та узагальнення результатів дослідження;
6. формування вмінь підготовки наукових публікацій, тез доповідей, аналітичних матеріалів;
7. участь у наукових заходах (конференціях, семінарах, круглих столах) з метою апробації результатів дослідження;
8. розвиток навичок академічного письма та дотримання принципів академічної доброчесності;
9. формування здатності до критичного мислення, наукової дискусії та самоаналізу результатів діяльності;
10. інтеграція результатів науково-дослідницької роботи у зміст дисертаційного дослідження;
11. розвиток навичок самостійної організації наукової діяльності та планування дослідження.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст науково-дослідницької практики визначається її метою та завданнями і спрямований на формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здатності до самостійного здійснення наукової діяльності відповідно до тематики дисертаційного дослідження.

Науково-дослідницька практика передбачає виконання комплексу взаємопов'язаних видів діяльності, які реалізуються поетапно:

1. Організаційно-підготовчий етап

- ознайомлення з програмою практики, її метою, завданнями та вимогами до звітності;
- складання та погодження індивідуального плану проходження практики;
- уточнення теми, мети та завдань дисертаційного дослідження;
- визначення методологічних підходів, методів і засобів дослідження;
- аналіз нормативно-правової бази та науково-методичного забезпечення дослідження.

2. Аналітико-теоретичний етап

- опрацювання та систематизація наукових джерел за темою дослідження;
- проведення критичного аналізу сучасних наукових підходів і концепцій;
- формування теоретичної бази дослідження;
- уточнення понятійно-категоріального апарату;
- підготовка огляду літератури та аналітичних матеріалів.

3. Емпірично-дослідницький етап

- розробка програми та інструментарію дослідження (анкети, тести, опитувальники тощо);
- організація та проведення емпіричного дослідження;
- збір, обробка та аналіз отриманих даних із застосуванням сучасних методів;
- інтерпретація результатів дослідження;
- формулювання проміжних висновків.

4. Апробаційно-презентаційний етап

- підготовка наукових доповідей, тез, статей за результатами дослідження;
- участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах;
- обговорення результатів дослідження в науковому середовищі;
- внесення коректив до змісту дослідження за результатами апробації.

5. Узагальнювально-звітний етап

- узагальнення результатів виконаної роботи;
- оформлення звітної документації відповідно до вимог програми практики;
- підготовка висновків і пропозицій за результатами дослідження;
- подання звіту на перевірку та його захист.

Зміст практики тісно пов'язаний із тематикою дисертаційного дослідження здобувача та передбачає виконання індивідуального дослідницького завдання під керівництвом наукового керівника. Усі види діяльності спрямовані на формування дослідницької культури, розвиток наукового мислення та здатності до самостійної наукової роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація та проведення практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здійснюється відповідно до освітньо-наукової програми, навчального плану та цієї наскрізної програми практики.

Для організації практики видається наказ ректора університету, у якому визначається розподіл здобувачів за базами практики, призначаються керівники практики від кафедри та бази практики, встановлюються терміни проходження практики, її тривалість та режим роботи здобувачів.

На початку практики здобувачі проходять обов'язковий інструктаж з охорони праці, безпеки життєдіяльності та ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку бази практики. Проведення інструктажу фіксується у відповідному журналі з техніки безпеки та підтверджується підписами здобувачів і керівників практики.

Методичне забезпечення та загальне керівництво практикою здійснює профільна кафедра. Безпосереднє керівництво діяльністю здобувачів під час

проходження практики здійснюють керівник практики від університету та керівник від бази практики.

На початковому етапі практики здобувачі спільно з керівником практики розробляють та погоджують індивідуальний план її проходження, який відповідає програмі практики, тематиці дисертаційного дослідження та умовам бази практики. У процесі практики здобувачі виконують визначені завдання, ведуть щоденник практики та систематично звітують про результати своєї діяльності.

Організація практики передбачає поєднання самостійної роботи здобувачів із консультаціями наукового керівника та керівників практики, що забезпечує ефективне виконання індивідуальних завдань і досягнення визначених результатів.

Завершальним етапом практики є підсумковий контроль, який передбачає подання письмового звіту, його перевірку та захист. Оцінювання результатів практики здійснюється за національною шкалою та шкалою ЄКТС з урахуванням повноти виконання програми практики, якості звітної документації, відгуку керівника від бази практики та результатів захисту.

Позитивно вважається оцінка, що відповідає встановленим критеріям успішності. Результати підсумкового оцінювання оформлюються відповідною документацією та враховуються при визначенні успішності здобувача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Сисоєва С. О. Наукові дослідження в освіті: методологія, технологія, організація : навч. посіб. / С. О. Сисоєва. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. – 320 с.
2. Локшина О. І. Тенденції розвитку освіти в умовах глобалізації : монографія / О. І. Локшина. – Київ : Педагогічна думка, 2021. – 296 с.
3. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і науці : навч. посіб. / О. М. Спірін. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2020. – 300 с.
4. Гуревич Р. С. Професійна освіта в умовах інноваційного розвитку : монографія / Р. С. Гуревич. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2022. – 340 с.
5. Ковальчук В. І. Методологія наукових досліджень у педагогіці : навч. посіб. / В. І. Ковальчук. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 280 с.
6. Терентьева Н. О. Підготовка докторів філософії: сучасні підходи та практики : монографія / Н. О. Терентьева. – Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. – 312 с.
7. Луговий В. І. Якість вищої освіти: теоретико-методологічні засади : монографія / В. І. Луговий. – Київ : НАПН України, 2022. – 360 с. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(3 курс)

Педагогічна практика є важливою складовою підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» та спрямована на формування їхньої готовності до здійснення освітньої діяльності у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

У сучасних умовах розвитку вищої освіти особливого значення набуває підготовка науково-педагогічних працівників, здатних ефективно організовувати освітній процес, застосовувати інноваційні технології навчання, здійснювати педагогічну взаємодію та формувати професійні компетентності здобувачів освіти. Саме тому педагогічна практика є важливим етапом інтеграції теоретичних знань із педагогіки та методики викладання з практичним досвідом освітньої діяльності.

Під час проходження практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мають можливість опанувати сучасні підходи до організації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, набути досвіду підготовки та проведення навчальних занять, розробки навчально-методичного забезпечення, а також формування навичок педагогічної комунікації та управління навчальною діяльністю здобувачів освіти. Особлива увага приділяється застосуванню інноваційних освітніх технологій, цифрових інструментів навчання та дотриманню принципів академічної доброчесності.

Педагогічна практика тісно пов'язана з професійною підготовкою здобувача та сприяє формуванню його педагогічної майстерності, розвитку рефлексивних умінь та готовності до самостійної викладацької діяльності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики є формування у здобувачів здатності до самостійного здійснення освітньої діяльності у закладах вищої освіти, розвиток педагогічної майстерності, оволодіння сучасними методиками викладання та набуття практичного досвіду організації освітнього процесу.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

9. поглиблення знань із педагогіки вищої школи та методики викладання професійно орієнтованих дисциплін;

10. формування вмінь планувати та організовувати освітній процес у закладах вищої освіти;

11. набуття досвіду підготовки та проведення різних видів навчальних занять (лекцій, практичних, семінарських);

12. оволодіння сучасними освітніми технологіями та методами навчання;

13. розвиток навичок педагогічної комунікації та взаємодії зі здобувачами освіти;
14. формування вмінь оцінювання результатів навчання та надання зворотного зв'язку;
15. участь у навчально-методичній роботі кафедри;
16. розвиток навичок розробки навчально-методичних матеріалів;
17. дотримання принципів академічної доброчесності у викладацькій діяльності;
18. формування здатності до самоаналізу та рефлексії педагогічної діяльності;
19. інтеграція результатів наукового дослідження у зміст освітнього процесу.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст педагогічної практики визначається її метою та завданнями і спрямований на формування у здобувачів здатності до ефективної організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Педагогічна практика передбачає виконання комплексу взаємопов'язаних видів діяльності, які реалізуються поетапно:

1. Організаційно-підготовчий етап

- ознайомлення з програмою практики, її метою, завданнями та вимогами;
- складання та погодження індивідуального плану;
- ознайомлення з організацією освітнього процесу на базі практики;
- вивчення навчально-методичного забезпечення дисциплін;
- відвідування занять викладачів з метою аналізу їх проведення.

2. Навчально-методичний етап

- підготовка конспектів лекційних, практичних та семінарських занять;
- розробка навчально-методичних матеріалів;
- добір методів, форм і засобів навчання;
- планування освітнього процесу з урахуванням сучасних освітніх технологій.

3. Викладацько-практичний етап

- проведення навчальних занять під керівництвом викладача;
- застосування сучасних методів і технологій навчання;
- організація навчальної діяльності здобувачів освіти;
- здійснення контролю та оцінювання результатів навчання.

4. Аналітико-рефлексивний етап

- аналіз проведених занять;
- самооцінка педагогічної діяльності;
- обговорення результатів із керівником практики;
- визначення шляхів удосконалення педагогічної майстерності.

5. Узагальнювально-звітний етап

- узагальнення результатів педагогічної діяльності;
- оформлення звітної документації;
- підготовка висновків і рекомендацій;
- подання та захист звіту.

Зміст практики спрямований на формування педагогічної компетентності, розвиток професійного мислення та готовності до самостійної викладацької діяльності у закладах вищої освіти.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація та проведення педагогічної практики здійснюється відповідно до освітньо-наукової програми, навчального плану та наскрізної програми програми практики.

Для організації практики видається наказ ректора університету, у якому визначається розподіл здобувачів за базами практики, призначаються керівники практики, встановлюються терміни її проходження та режим роботи.

На початку практики здобувачі проходять інструктаж з охорони праці, безпеки життєдіяльності та ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

Методичне забезпечення практики здійснює профільна кафедра. Безпосереднє керівництво здійснюють керівники практики від університету та бази практики.

Здобувачі складають індивідуальний план проходження практики, виконують визначені завдання, ведуть щоденник практики та готують звітну документацію.

Підсумковий контроль передбачає подання письмового звіту та його захист. Оцінювання здійснюється за національною шкалою та шкалою ЄКТС з урахуванням якості виконання завдань, рівня педагогічної діяльності та результатів захисту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Данілова Л. І. Рефлексія у педагогічній практиці: теорія і методика. Освіта України. 2023. № 11(4). С. 45–52.
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. К. : КНТ, 2017. 225 с.
3. Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
4. Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика: словник / М. П. Вовк, Ю. В. Грищенко, С. О. Соломаха, Н. О. Філіпчук, С. В. Ходаківська. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. К., 2021. 321 с.
5. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І. Формування позитивного іміджу майбутнього викладача вищої школи як складова його професійної підготовки.

Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка та психологія. 2020. № 20 (2) С. 251–260.

6. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022. 180 с.

7. Теоретичні і методичні засади організації практики у закладах вищої педагогічної освіти: аналітичні матеріали / М. П. Вовк, Ю. В. Грищенко, С. О. Соломаха. К., 2022. 278 с.

8. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: навч. посіб. для магістрантів зі спец. 011 «Освітні, педагогічні науки». / авт.-укл.: Т. О. Дороніна. Кривий Ріг: КДПУ, 2018. 250 с.

9. Технології навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М. П. Вовк, Н. О. Філіпчук, Ю. В. Грищенко, С. О. Соломаха, Л. Ю. Султанова. К., 2019. 348 с.

10. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. 2-ге вид. допов. і перероб. Хмельницький: ХГПА, 2020. 94 с.